

А. В. Измайлов

aiartefact@gmail.com

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Івано-Франківськ

ОРТОГОНАЛЬНЕ ПЕРЕТВОРЕННЯ НА ОСНОВІ ТРІЙКОВИХ СИМЕТРИЧНИХ ФУНКЦІЙ ТА СПОСОБИ ЙОГО ШВИДКОГО ОБЧИСЛЕННЯ У ЦИФРОВІЙ ОБРОБЦІ ІНФОРМАЦІЇ

Цифрова обробка інформації займає одне з центральних положень у сучасних інформаційних технологіях, які забезпечують роботу систем у різних галузях господарства [1–4]. Перетворення інформаційних потоків на основі ортогональних перетворень є одним з ключових елементів систем цифрової обробки інформації. Відповідно, розробка нових та удосконалення існуючих ортогональних перетворень дозволить підвищити функціонування даних систем, а тому є актуальним завданням галузі.

Аналіз останніх досліджень вказав на те, що розробка ортогонального перетворення на основі трійкових симетричних функцій з метою реалізації відомих переваг трійкової симетричної логіки не проводилась [1–3]. У роботі [2] доведена ефективність застосування ортогонального перетворення на основі трійкових симетричних функцій у системах цифрової обробки інформації для ущільнення даних. Наступним кроком у розробці даного перетворення є розробка на його основі відповідного швидкого перетворення з метою зменшення операційної складності.

Метою даного дослідження є аналіз можливих шляхів формування швидкого перетворення на основі трійкового симетричного ортогонального перетворення.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у аналізі переваг та недоліків можливих методів формування швидкого трійкового симетричного ортогонального перетворення та формулюванні рекомендацій для подальшої розробки відповідного перетворення.

Ортогональне перетворення на основі трійкових симетричних функцій вектора вхідних даних X розмірності $N=3n$, $n=0,1,2,\dots$, у матричній формі може бути задане у вигляді (1).

$$Y = T_n X, \quad (1)$$

де Y – N -компонентний вектор коефіцієнтів перетворення, T_n – матриця перетворення розмірності $N \times N$, $N=3n$, $n=0,1,2,\dots$

Без втрати загальності можна проаналізувати матрицю T_3 розмірності 3×3 (рис. 1). На рис. 1 проілюстровано, що матриці T_n містять у собі певну кількість нулів, а також, що у кожному рядку більшість елементів рівні між собою за абсолютною величиною. Це відкриває можливості для синтезу швидкого перетворення як за спеціальною процедурою, так і за рекурентною.

$$\sqrt{\frac{1}{3}} \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 \\ -\sqrt{\frac{3}{2}} & 0 & \sqrt{\frac{3}{2}} \\ \frac{1}{\sqrt{2}} & -\sqrt{2} & \frac{1}{\sqrt{2}} \end{pmatrix}$$

Рис. 1. Матриця перетворення (1) розмірністю $N=3$

У випадку рекурентної процедури необхідний аналіз властивостей матриць усіх порядків, тобто загальний аналіз структури [1, 4], який базується на властивостях трійкових симетричних функцій. Водночас розроблена процедура стосується матриць перетворення усіх порядків і не потребуватиме додаткових математичних викладок для узагальнення по розмірності N , чого не можна буде отримати у випадку розробки за спеціальною процедурою, яка розроблятиметься окремо для кожної розмірності N , хоча й дозволить теоретично досягти найменш можливої операційної складності для конкретного значення розмірності.

У зв'язку з цим, доцільно проводити розробку швидкого перетворення на основі перетворення (1) за рекурентною процедурою, яка дозволить отримати загальне для всіх порядків перетворення, що полегшить подальший аналіз ефективності за критерієм операційної складності.

Список літератури

1. Thompson A., The Cascading Haar Wavelet Algorithm for Computing the Walsh–Hadamard Transform / A. Thompson // IEEE Signal Processing Letters. – July 2017. – Vol. 24, No. 7. – pp. 1020-1023. doi: 10.1109/LSP.2017.2705247
2. Измайлов А.В. Застосування ортогонального перетворення на основі трійкових симетричних функцій для цифрової обробки інформації / А.В. Измайлов // Методи та засоби кодування, захисту й ущільнення інформації : тези доповідей Шостої Міжнародної науково-практичної конференції, м. Вінниця, 24-25 жовтня 2017 року. – Вінниця: ВНТУ, 2017. – с. 93-96.
3. Измайлов А.В., Трійкові симетричні функції та їх застосування у цифровій обробці інформації / А.В. Измайлов, Л.Б. Петришин // Системи обробки інформації. – 2016. – № 4. – с. 41-44.
4. Блейхут Р.Э., Быстрые алгоритмы цифровой обработки сигналов / Р.Э. Блейхут. – М.: Мир, 1989. – 448 с.